

KBO-PCOB: Onderzoek Nationaal Seniorenpanel, zorg voor ouderen laat veel te wensen over.

Nederland stond lange tijd bekend om zijn ‘beste zorg ter wereld’. Maar blijft goede zorg nog wel beschikbaar nu er meer ouderen zijn en minder zorgpersoneel? Het wordt langzaam duidelijk dat we veel meer voor elkaar zullen moeten zorgen. Maar wie zorgt er straks voor u?, dat was de centrale vraag in het onderzoek van het Nationaal Seniorenpanel, een initiatief van KBO-PCOB. De 1.918 senioren die antwoordden, klinken ongerust en niet goed voorbereid.

Volgens de CBS-prognoses is in 2040 een kwart van de Nederlandse bevolking 65-plus. Het aantal alleenwonende 80-plussers is dan verdubbeld tot 750 duizend mensen. Dit heeft grote gevolgen voor de zorg, waar nu (soms) al een tekort is aan professionele zorgmedewerkers. **86% van de senioren uit het onderzoek maakt zich zorgen over de zorg in de toekomst.**

Zorg ontoereikend

Maar liefst 1 op de 3 senioren vindt de zorg in Nederland helemaal niet goed geregeld. Zij ondervinden al aan den lijve dat niet alle zorg meer beschikbaar en goed is. 20% van de senioren had afgelopen jaar wel zorg nodig, maar kreeg deze niet of onvoldoende. Zo staat Marije (71) al vijf maanden op de wachtlijst voor een gesprek om huishoudelijke ondersteuning aan te vragen (WMO-gesprek). ‘Ik heb recht op huishoudelijke ondersteuning, heb dat ook echt nodig, maar ik heb het nog steeds niet gekregen wegens personeelstekort.’ Lex (78) wacht al tien maanden op een heupoperatie.

Ruim de helft van de senioren heeft niets geregeld

Ruim 53% van alle senioren die nu nog geen hulp nodig hebben, heeft niets geregeld voor het geval ze iets gaan mankeren. In het scenario dat ze door een ongeval 24-uurszorg nodig hebben maar op een wachtlijst komen te staan, weet zelfs 60% niet hoe ze deze situatie moeten opvangen tot er plek is. Kees (83): ‘Geen idee! Je kunt niet van je kind verwachten dat die 24-uurszorg kan leveren, gezien werkzaamheden. Denk dat dit een groot probleem is!’ Een kwart van de senioren weet ook dat hun huidige woning niet geschikt is om oud in te worden.

Bereidheid neemt snel af

De bereidheid om een ander te helpen is groot onder de 65-plussers. Zo is 88% bereid om een ander te helpen met boodschappen, schoonmaken of koken. En 74% wil helpen bij administratieve klusjes. Alleen klusjes in en om het huis willen veel minder mensen (56%) doen. Het valt wel op dat de bereidheid tot mantelzorg afneemt als de relatie minder hecht is. Zo is 73% bereid om iemand te helpen met aankleden of persoonlijke verzorging als het echt nodig is. Maar deze bereidheid is meestal beperkt tot de partner en (klein)kinderen. Voor ouders, broers en zussen of een goede vriend neemt de bereidheid al direct flink af.

Kleinkinderen minder behulpzaam

Het is noodzakelijk om voorbereid te zijn op een periode waarin mantelzorg mogelijk nodig is en daarom een actief sociaal netwerk op te bouwen. Niet iedereen staat namelijk te springen om ‘opa’ of ‘oma’ te helpen. Er is een groot verschil tussen wat senioren denken dat hun netwerk voor hen kan betekenen en wat er in werkelijkheid gebeurt. Uit het onderzoek blijkt bijvoorbeeld dat veel senioren rekenen op de hulp van (volwassen) kleinkinderen, maar dat in werkelijkheid slechts 9% van de zorg door die kleinkinderen gebeurt. Zeker voor senioren zonder partner (35% is alleen) is het belangrijk te investeren in contacten.

Dankbaar om te mogen helpen

De meeste mensen zijn erg dankbaar voor de mantelzorg die ze ontvangen (73%), al voelt 14% zich bezwaard. Bijna één op de vijf senioren wil eigenlijk liever geen mantelzorg, maar voelt zich gedwongen omdat er geen andere optie is. Het is echter een misvatting dat mantelzorgers hun taken als last ervaren. Het tegenovergestelde is waar: vier op de tien senioren die anderen helpen of ondersteunen ervaren juist een sterk gevoel van dankbaarheid dat ze dit mogen doen.

Reactie KBO-PCOB

Directeur Ingrid Rep: "Wij zijn geschrokken van de uitkomsten van dit onderzoek. Veel senioren zijn totaal nog niet voorbereid op de situatie waarin ze op latere leeftijd (wellicht tijdelijk) informele zorg nodig hebben omdat er onvoldoende professionele zorg beschikbaar is. Deze situatie is onacceptabel en daar zal dus snel actie op moeten worden genomen. De mensen die ons land hebben opgebouwd moeten zich geen zorgen hoeven te maken over de vraag of er zorg beschikbaar is. En het kan ook niet zo zijn dat goede zorg steeds meer inkomensafhankelijk wordt. We moeten voorkomen dat senioren die zorg nodig hebben zichzelf gaan beschouwen als een last voor de maatschappij met alle gevolgen van dien. Onze organisatie spant zich in om deze visie breed gedragen te krijgen door actief deel te nemen aan WOZO."

Onderzoek

Het onderzoek Wie zorgt er straks voor u? is uitgevoerd onder 1.918 senioren in de periode 24 januari tot 8 februari 2023. De gemiddelde leeftijd van de deelnemers is 74 jaar.

KBO-PCOB, sterk door samenwerking

Seniorenorganisatie KBO-PCOB maakt zich hard voor tal van belangrijke thema's, zoals zorg, wonen en koopkracht. Samen met de ouderenbonden ANBO, Koepel Gepensioneerden en NOOM vormt KBO-PCOB de Seniorencoalitie, samen goed voor 350.000 leden, en is hierdoor op ouderenthema's de belangrijkste gesprekspartner in Den Haag. KBO-PCOB, sterk door samenwerking!

Noot voor de redactie: Voor meer informatie, neem contact op met KBO-PCOB 030-3400600 of mail persvoorlichter@kbo-pcob.nl. Kijk ook op www.kbo-pcob.nl.